

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A gazdasági szakoktatás ügye hazánkban. S. V. — Az érvágásról. S+y. — A különböző méhegyedek nagyságváltozatai. Méhely Lajos. — A „Mikép ébresszük hízó sertéseink étvágyát” cikkhez utószó. Szentgyörgyi József. — Könyvismertetés. Vályi Elek-től. — Egyveleg. Üdvös indítvány. Új szőlészeti s borászati folyóirat. A szarvasmarha-behozatal ellen. A tej minőségének változása. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

A gazdasági szakoktatás ügye hazánkban.

A nagymélt. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister ur a költségvetés tárgyalása alkalmával a képviselőház elé terjesztette jelentését a gazdasági tanintézetek fejlődéséről és állásáról.

Ezuttal tehát másodszor van alkalma a törvényhozásnak és közvetve minden érdeklődőnek megismerkedni a hazai gazdasági szakoktatás ügyének állásával. Első ízben Trefort Ágoston minister, mint a földmivelésügyi tárca helyettes vezetője 1874. évben terjesztette a képviselőház elé terjedelmes és kimerítő jelentését a gazdasági tanintézetekről, mely jelentésnek a mostani közlések kiegészítését és azóta a gazdasági oktatásban történt haladás és újabb berendezések ismertetését képezik.

Lapunk szűk tere nem engedi meg, hogy ezen — közgazdasági előmenetelünk hatalmas faktorait: a gazdasági iskolákat tárgyzó — jelentést reprodukáljuk; így tehát csupán annak kivonatos ismertetésével kell megelégednünk.

Az 1880. év végén az állam által fenntartott gazdasági iskolák voltak:

1 akadémia Magyar-Ovárott,

4 gazdasági tanintézet: Keszthely, Debreczen, Kolos-Monostor és Kassa,

2 földmives iskola: Debreczen és Liptó-Ujvár.

Magánosok vagy testületek által fenntartott, de az állam által segélyezett iskolák voltak: a nagyszentmiklósi, besztercei, medgyesi, földvári és istvántelki földmives iskolák.

A borászat és gyümölcsészet ügyét szolgálják a budai és bihariószegi vinczellérképezde s a tarzali borászati tanintézet.

Ugyancsak az 1880-ik évben megnyílt*) a nagyenyedi vinczellér iskola is, melyben országrészünk a földmivelési minister ur Ó Exja ránk irányult kiváló gondoskodásának tényét üdvözölheti.

Ugyanitt megemlíthetjük, hogy a kassai, debreczeni és a kolos-monostori gazd. tanintézeteken a tanító-képezdei növendékeknek gazdasági melléktanfolyamok tartatnak, hogy az itt elsajátított ismeretekkel majdan tanítói pályájukon a népnek utmutatással szolgálhassanak.

A jelenleg fennálló gazd. tanintézetek elégséges alkalmat szolgáltatnak a módosabb birtokos osztály fiainak kiképzésére s az ezen irányu tanintézetek száma ez időszert elegendőnek mondható. Vajha igénybe vennék ezen iskolákat mindazok, kiknek jövő hivatásuk leendő vagy birtokosokul, vagy bérlőkül, vagy tisztékül gazdálkodni!

A földmives iskolák száma azonban feltétlenül csekély, de másrészt az is való, hogy éppen a földmives osztály még ezen iskolákat sem veszi igénybe bizonyára azon okból, hogy részint költség kimelés miatt, részint azért, hogy a serdülő ifju munkaerejét saját gazdaságában kihasználja, a fiukat a háztól messzire nem küldi el. Ha ezen állapoton valamiképp egyáltalán segíteni lehet, arra csupán a tanyai iskolai rendszer vezethet, midőn t. i. közvetlen a gazdák között létesítenének ily iskolák, melyeket az ifjak már nehézség nélkül látogathatnának.

Ily tanyai iskolák (ferme école-ok Franciaország példája szerinti) létesítését a ministeri jelentés kilátásba helyezi s ugyan csak egy speczialiter kortárszeti iskola létesítésére irányuló üdvös törekvés is tán nemsokára megvalósulást nyerend.

Az akadémia, a tanintézet és földmives iskola szervezeti szabályait közölvén a jelentés (mik között kolos-monostori tanintézetünk tan- és rendszabályai egész terjedelmükben közöltek) áttér az adatok közlésére, melyekből mi csak a következőket vonhatjuk ki:

Tanító személyzet száma volt az állami (akadem., közintézet., földm. isk.) tanintézeteken 68

Tanulók száma ugyanazon intézeteken
összesen 538

„ „ a magán iskolákon
összesen 115

s így a tanulók összes száma 653-at tesz, miben azonban a vinczellér iskolák, a tanítóképezdek hallgatói száma nincsen befoglalva.

Az állam a gazdasági tanügyre fordított az utolsó évben:

Az állami intézeteknél (akad., közintézetek, földm. isk.) 225,567 frt.

A magánosok iskoláinál segélyképen 4900 frtot, összesen tehát 230,467 frt. Vajha minden századik frtra esnék legalább egy tanuló!

Legújabbán a miniszter Ő Exja még azon igen helyes intézkedést is hozta be, hogy a tanintézetek gazdaságaiban a tanintézet vidékének leginkább megfelelő állatok tenyésztésének s ily módon a gazd. tanintézetek gazdaságai egyes állatfajokra nézve leghitelesebb tenyészhelyek és idővel — de már most is — hiteles beszerzési források lehetnek. Ezen intézkedés szerint a szarvasmarhából tenyésztetik Magyar-Ovárótt, Liptó-Ujvárt és Keszthelyen az alpesi borz-deres fajta (allgauri, mürtzhali.) Monostoron pedig kizárólag a hazai.

A juhászatot illetve Monostoron és Liptó-Ujvárt a hegyvidék szükségeltartván szem előtt, a hazai juh véteget alapul de erre különösen a tejelési képesség fokozása céljából a B. Romaszkan Jakab bukovinai*) híres juhászatából hoztattak kosok, mely javítás eredményei majd a legközelebbi jövőben láthatók lesznek.

A monostori juhlétszám 600 drb. fejős juhig emeltetik, hogy a nagy hirnek és keletnek örvendő „monostori sajt“ nagyobb mennyiségben legyen termelhető. Kassán és Debreczenben helyi érdekü — finomabb — juhászatok létesítetnek.

Sertésekből Monostoron és Debreczenben a kisjenői fajta, Kassán a meklenburgi tenyésztetik. Monostoron ezenkívül a szalontai veres hussertés néhány példányban állandólag fenn tartatik.

* * *

Nem zárhatjuk be dióhéjba szorított ismertetésünket más-sal, mint azon ohajtással: forduljon hazánk ifjusága mentől nagyobb számmal a gazdasági tanulmányokhoz. Intézeteink ma már gazdag ismeretforrást nyújthatnak, további s az ország érdeke által kívánt fejlesztésükre pedig mindig készen áll gazdasági ügyünk atyai gondosságu Ministere! —

S. V.

Szerk.

Az érvágásról.

A gyógyászatban alig van régiebb műtét, mint az érvágás. Részint régisége, részint azon megrögzött balvélemény folytán, hogy minden betegség oka a vér bizonyos változásában van, annyira el van terjedve a gazdák között, hogy az állatoknál derűre-borura minden betegségnél alkalmazzák. Sőt némelyek még az egészséges állatokból is vért bocsátanak tavasszal, hogy — mint mondják — a vért felfrissítsék és ez által az állatokat a betegség ellen biztosítsák.

Ha meggondoljuk, hogy az állati szervezet egyes részei folytonosan elhasználódnak és az elhasznált részek a vérárammal odavitt tápanyagokkal pótolatnak helyre, könnyen beláthatjuk, hogy a vér kevesbitése s ez által munkásságának gyöngetése, a szervezetre csak káros lehet.

Sokkal károsabb hatása van azonban a vérbocsátásnak némely betegségeknel és a meggondolatlanul alkalmazott érvágás gyakran az állat életébe kerül.

A betegségek leküzdésére a szervezet bizonyos tevékenységet fejt ki s ezen munkássága rendszeren a sértett részhez való nagyobb vértolulásban nyilvánul. A szervezetnek ezen munkásságát a kör elleni visszahatásnak nevezzük, mely lehet a szükségesnél nagyobb, vagy kisebb is. Első esetben a gyógykezelésnek feladata a tulságos visszahatást leszállítani, utóbbi esetben pedig azt fokozni.

A visszahatás leszállítása a vér kevesbitése által történik. Elérjük ezt a tápszerek elvonása, hashajtószerek adagolása és a vér kibocsátása által. Néha azonban a tulságos visszahatás az idegek fokozott érzékenységének a következménye, mikor is nem vérbocsátás, hanem az idegekre ható szerek által kell azt mérsékelni.

A visszahatás fokozása, a táplálkozás emelése s bizonyos gyógyszerek adagolása által történik.

A petyhüdt szervezetü, rosszul táplált, elcsigázott és vén állatoknál a visszahatás ritkán lesz tulmagas és ezeknél a szervezet munkásságát a betegség ellen inkább erősítő szerekkel kell gyámolítani.

A szilárd szervezetü, jól táplált fiatal állatoknál, a nemesebb szervek heveny lobos betegségeinél a visszahatás rendszeren a szükségesnél nagyobb és a beteg szervek véredényeiben megtorlódo vér némely része a finomabb edények falain átszivárog és ott megaludva izzadmányokat képez.

A kisebb mennyiségü izzadmány vagy a szervezetben marad és ott bizonyos változást szenved, vagy pedig felszivódik és a véráram által lassanként a testből kiküszöbölletik. A nagyobb mennyiségü izzadmány rendszeren az állat halálát idézi elő.

A főntebbiekből következik, hogy a vérbocsátás csakis ott lehet helyén, hol a kör elleni visszahatás felette nagy. Tehát jól táplált, erőteljes, fiatal és szilárd szervezettel bíró állatoknál oly betegségekben, midőn valamely nemesebb szerv (agy, tüdő, stb.) nagyobb fokban szenved. De az előadottakból következik az is, hogy az érvágás csakis a betegség kezdetén lehet hasznos, a mig t. i. a vérpangás következménye: az izzadmány képződés nem jött létre. Ha már az izzadmányképződés megtörtént, akkor a vérbocsátás nemesak fölösleges, de cél-

*) Talán gallíciái?

szerűtlen is, minthogy az izzadmányok eltávolítására nagyobb visszahatás szükséges, a melyet vérbocsátással gyöngíteni káros.

Ha az érvágás eszközlése nem sürgősen szükséges, akkor a tápszerek elvonása, hashajtószerek adagolása, elvezető szerek vagy hideg borogatások alkalmazása által el is kerülhető. Ujabb időben az orvosok már csak nagyritkán alkalmazzák, sőt némelyek teljesen mellőzik is. Annál csodálatra méltóbb, hogy a gazdák nagy része oly előszeretettel viseltetik az érvágás iránt, hogy tekintet nélkül az állat szervezetére, a betegség nemére és időszakára, stb. csaknem mindenütt alkalmazzák.

A vérbocsátás rendszeren a viszerekből történik, vagyis azon véredényekből, melyek a test egyes részeiből a táplálásra már nem alkalmas és szénsavval telített vért a szívbe viszik, honnan élenyítés végett a tüdőbe hajtatik.

Legalkalmasabb erre nagyobb állatoknál az u. n. torkolati viszér, mely a nyak alsó részén fut el mindkét oldalon. A torkolati viszér könnyen feltalálható és hozzá férhető s ezen kívül a megfelelő nagysággal is bír, hogy a kívánt mennyiségű vér kikocsátható legyen.

A kibocsátandó vér mennyiségének meghatározásánál tekintettel kell lenni az állat szervezetére, korára, a betegség fokára és időszakára, stb. Például egy szilárd szervezetű, erőteljes és fiatal állatból mindig több vér bocsátandó, mint egy petyhüdt szervezetű, idős és elcsigázott állatból. Megjegyzendő azonban, hogy ha már az érvágás javalva van, mindig jobb valamivel több vér bocsátani egyszerre, mint a vérbocsátást ismételni, mivel utóbbi esetben a hatás kisebb leend.

A vérbocsátás hatása a műtét után rövid idő alatt a körjelek módosulásában nyilvánul. Ugyanis az azelőtt nem, vagy alig érezhető ütér és szívverés teljes és érezhető lesz, a nehéz légzés nyugodtabb, a száraz és feszes bőr rugalmasabb, a hideg tagok megmelegednek, az állat tekintete élénkebb lesz, stb.

Ha a vérbocsátást pár óra múlva ismételni kell, akkor a bekötött nyílást kibontjuk, vagy pedig egy új nyílást vágunk.

A műtét végrehajtását minden gazda ösmeri s így fölösleges azt itt leírni.

Az érvágásra használt eszközök különbözők. A feltalálójáról „Fliete“-nek nevezett érvágókés általánosan el van terjedve. Előnye olcsósága. Kevésbé ajánlatossá teszi azon körülmény, hogy alkalmazásakor a műtévő mindkét kezét igénybe veszi, mivel egyik kezével tartani, a másikkal pedig beütni kell. Gyakorlatlan egyén igen is mélyen beütheti s nagyobb bajokat okozhat.

Könnyebben kezelhető a csappantos érvágó, melynél a kés egy erős rugó hajtja a viszérbe.

Előnye az is, hogy a szükség szerint kisebb vagy nagyobb kést lehet bele tenni.

Szükség esetében egy jó éles és hegyes késsel is lehet vért bocsátani, a mikor is a kés pengéjét úgy kell a hüvelyk és mutató ujj közé fogni, hogy hegyéből csak annyit álljon ki mennyit a viszérbe szurunk. A beszúrás után a viszér hosszában egy kis vágást kell tenni, hogy kellő nagyságu nyílás legyen.

Bármely eszköznél is fődolog arra ügyelni, hogy a kés éles és tiszta legyen; részint hogy a vágás sima legyen és így könnyebben begyógyuljon; részint, hogy a seb-befertőzését elkerüljük.

Ha már a szükséges mennyiségű vért kibocsátottuk, akkor a sebnyílást bekötjük.

A bekötés egy hegyes gombostűvel történik, melyet a nyílás közepénél a bőrön áttűzünk és szőrrel vagy vékony zsinórral körül kötünk.

A tü beszúrásakor el kell a bőrt kissé távolítani a viszértől, hogy a tü csakis a bőrbe szurassék.

A bőr felemeléskor azonban vigyázni kell arra, nehogy az nagyon eltávolítottassék az alatta levő részekről, mivel a vér a bőr alá folyik.

A vérbocsátás után az állatnak nyugalmat kell adni, hogy a seb kinyílása elkerültessék. E közben a seb figyelemmel kísérendő s ha talán a vér folyna, egy újabb bekötéssel kell azt megszüntetni. Midőn 1—2 nap múlva a tü eltávolítottatik, a sebszélek e közben összefogandók, nehogy a tü kivonásakor a hegedő seb kinyíljon.

Az érvágás után néha a viszér gyuladása áll be, mely hideg borogatásokkal szüntetendő. Ha a nagyobb foku gyuladás vagy más kedvezőtlen körülmény folytán a viszér genyedése áll be, akkor az állat élete veszélyeztetve van és a viszér lekötése és kiirtása válik szükségessé.

Gyakorlatlan kézben az érvágókés könnyen az ütérre vagy az idegeket sérti meg, sőt néha a légsövet is megvághatja. Ha az ütér csak kissé van sértve, akkor a gyógyulás hamar beáll. Ha azonban a sértés nagyobb — mit a kifolyó élénk piros színű vér árul el — akkor az ütérre le kell kötni. Az érvágás helyén levő kisebb idegek megsértése nagyobb bajokat nem okoz.

Legkellemetlenebb körülmény az, midőn a vérbocsátás után a lenyomott viszérre megereszve, abba hallható szörtyögéssel levegő nyomul. Ez esetben az állat pár perc alatt meghal.

Az orvosok néha kivételesen az üterekből is szoktak vért bocsátani, midőn t. i. egyes szervekben akarják a vért kevesbiteni. Minthogy azonban az üterek mélyebb fekvésüknél fogva nehezebben találhatók fel és minthogy a vér elállítására a nagyobb nyomás folytán bajosabb, végre mivel könnyen nemesebb részek is megsérthetők: e műtét csak gyakorlott kézbe való.

S†y.

A különböző méhegyedek nagyságváltozatai.*)

A köpüben együttlő háromféle méhegyed u. m.: az anyaméh, a hero és a dolgozó nagysága meglehetősen tág határok között ingadozik.

*) Ezen érdekes cikket a magyar orsz. méhészeti egyesület szakközlönyéből, a K r i e s c h J á n o s által jelesen szerkesztett „M é h é s z e t i l a p o k“-ból vesszük át, mely kitűnő lapot teljes meggyőződéssel ajánljuk érdeklődő t. olvasóinknak. Szerk.

Kezdjük a heréknél. A heréket, ha a dolgozók által, vagy bármely más rendellenes módon létrehozottakat is ide számítjuk, valósággal: kis, nagy és közepszerű herékre lehet osztani.

a) Nagy heréknek mondhatók a közönséges herék, melyek rendes heresejtékben költetnek ki. Anyátlan köpükben gyakran igen nagy heréket találhatni, sokkal nagyobbakat, mint a milyenek a rendes, anyával bíró köpükben lenni szoktak. Berlepsch e jelenségnek azt adja okául, hogy anyátlan köpükben a költés ritkán van befödve, azért az egyes bábok jobban terjeszkedhetnek; továbbá, mert a köpükben levő kevés költés valószínűleg mértéktelenül jól táplálják.

b) Közepszerű herék azok, melyek az ugynevezett pupos költésből fejlődtek, illetőleg a domboruan felfödött dolgozó sejtekből keltek ki. Az ilyen herék, ha nem is mindég, de mégis leggyakrabban ép oly hosszúak, mint a rendes sejtekből kikeltek, csak hogy karcsubbak. A hosszúság a pupos fészkekben azért nem szenved csorbát, mert a herebábokkal megrakott dolgozó-sejték domboru fedelelet kapván, a bábuk hosszirányban elegendő terjeszkedési helye van. A pupos fészkekből kibujt herék azonban a rendeseknél mindenestre karcsubbak, mert a szűk dolgozó-sejtékben nem vastagodhatnak meg kellően. Mindazonáltal, ha a pupos sejtek elszórtan állnak, a kibuvó herék a rendeseknél nem karcsubbak, mert csekély oldali feszítéssel elegendő helyre tesznek szert.

c) Apró heréknek kell végre azokat mondanunk, a melyek a dolgozó méheknél csak kissé vastagabbak, de nem hosszabbak. E kis herék valószínűleg úgy keletkeznek, hogy a dolgozók a dolgozó-sejtben levő herepetét dolgozó petének tartják s azért tévedésből laposra fedik le és nem domboruan. A sejt domborulata legalább igen csekély az ilyen heréknél és úgy látszik csak a here belső nyomása alatt domborodott ki egy kissé. Így a sejtek lapos fedele okozza azt, hogy e herék a dolgozóknál nem hosszabbak. A dolgozóknál pedig azért vastagabbak az ily herék, mert szorosabban és teljesebben töltik ki a sejtet, mint amazok és a sejt falakat valószínűleg szintén széttolják kissé. Berlepsch ez apró heréket gyakran teljesen kifejlődve, de élettelen állapotban találta a zárt sejtben. Halálukat valószínűleg az okozta, hogy fejük igen szorosan állott a fedél mellett és így nem voltak képesek azt felrágni. Ugyancsak Berlepsch mondja, hogy e törpe heréket többnyire tavasszal találta, nyáron ritkábban — és részint elszórtan fordulnak elő, részint másod, negyed vagy ötöd magukkal kis csoportokat képezve, de ilyenkor is csak úgy vehetők észre, ha a sejtekben herék vannak és nem dolgozók, ha egynek kibuvása által figyelmessé téve, az ember a szomszéd sejteket felbontja.

Ugyaníly tapasztalatokat tett Spitzner és Stern.

Egyes írók, így pl. Spitzner meséli, hogy bizonyos köpük csak ily apró heréket költetnek. Berlepsch az 1856. év nyarán egyik köpüje előtt egész sereg ily apró herét pillantván meg, megemlékezett Spitznerről és a köpüt azonnal gondos vizsgálatnak vetette alá.

A vizsgálatból kitűnt, hogy a köpükben legalább 5—6 ezer ily apró here volt, nem számítva a sok petét és legalább

is a kétannyi apró herét tartalmazó födött sejtet. És habár az anyaméh előbb dolgozó petéket is rakott, most a köpükben dolgozónak nyoma sem volt, pedig a költés oly szépen zárt sorokban állott, mint csak az ily erőteljes és termékeny anya mellett várható volt. Jól oda kellett tekintenem, — mondja Berlepsch — hogy a hereköltést kissé domboru fedelénél fogva megtudjam különböztetni a dolgozó költéstől (illetőleg azt annak ne gondoljam). A nagy és erőteljes anyaméh, petéikkel dúsan rakodtan, méltóságteljesen sétálgatott egy lépen fel s alá.

E jelenségek csak oly módon magyarázhatók ki, ha feltecssük, hogy a nagyon is termékeny anya, valamely ismeretlen véletlen következtében megfosztatik azon képességétől, hogy dolgozó petéket rakhasson. Mivel pedig a dolgozók mindennap bizonyos mennyiségű sejtet szoktak volt befödni, e szokásuknak hódolva a herebábokat is laposra födtek.

Ezek után a dolgozó méhek nagyság különbségeire térünk át. A dolgozó méhek nagyság tekintetében sokkal ritkábban térnek el egymástól, mint a herék, vagy az anyaméhek. Leggyakoribb azon eset, hogy a rendesnél valamivel kisebbek, mert oly sejtekből kelnek ki, melyekben a méhek már régen költetnek és így az álcák selyemszöveve által, mellyel bebábózásuk előtt a sejteket kibélelik, azok már igen megszükültek. Hellyel közel azonban igen apró példányokat is találni. Ezekre vonatkozólag Lubiniecki a következőket mondja: „Az 1856. év augusztus havában méhesemben néhány ezer oly dolgozó méh mutatkozott, mely a házi légnél sem volt nagyobb. Ez apró állatok akármelyike harmadmagával sem tett ki egy rendes dolgozót. Furcsa volt azon buzgalmas sürgés-forgást látni, melyet e méh-kolibrik a nagy méhek közt kifejtettek. Valóban alig fojthatta el az ember nevetési ingerét, midőn e törpéket kis gatyácskáikkal a legelőről hazatérve köpüikbe osonni, vagy a pákosz rablónak vakmerő elbizakodottsággal látta ellent állani. E miniatúr dolgozók becsületesen szurtak.“ Glas említi továbbá, hogy az 1858. évben egyik karcsu olasz anyaméhe közönséges dolgozó sejtekben csupa miniatúr dolgozót hozott létre. Kedves volt — mondja — e liliputikat röpködni s munkában látni. Kleiné, kinél hangya nagyságu dolgozók fordultak elő, keletkezésük okát helyesen a meleg és táplálékhiányban keresi. Mert Dr. Bessels mondá Berlepsch-nek, midőn őt az 1867. év nyarán meglátogatta, hogy ő a fiasítással telt lépek gyakori ideiglenes kiszedése által nagy mennyiségű ily törpe méhet nevelt, miáltal kétségtelenné vált, hogy keletkezésük oka a táplálék és a kellő meleg hiányában keresendő.

Kérdés azonban valjon meghaladják-e a dolgozó méhek a rendes nagyságot? Erre nézve Vogel mondja, hogy „az egyiptomi dolgozó a mienknél sokkal kisebb; meggyőződést akarván magamnak azonban arról szerezni, hogy a nagyobb fészkek és dúsabb táplálék mily befolyással volna a test nagyságára, dolgozóm egyik lépét egyiptomi anyával petéztettem be s azokat honi méhekkal költtettem ki. A sejtekből oly egyiptomi méhek bujtak ki, melyek a honiaknál alig voltak kisebbek“. Vogel tehát azon vélemény kifejezője, hogy a sejt nagysága, az álcák kellő táplálattása mellett befo-

lyással van a méhek nagyságára. Ugyan e nézet pártolója Felsmann János tagtársunk is, kinek kísérletei a Vogel-féle nézet hatalmas támaszául szolgálnak. De vajon nem tévedett-e Vogel? mert úgy Gundelach, mint Berlepsch kényszerítették az anyaméhek dolgozó petéket heresejtekbe rakni és egészen közönséges, a normalis nagyságot meg nem haladó dolgozókat eredményeztek. Vagy tán belföldi here által termékenyített volt meg az egyiptomi anyaméh?

Az anyaméhek nagyságváltozatairól csak annyit akarok megjegyezni, hogy az anyaméhek sorában is előjönnek olykor igen nagyok — valóságos óriások — s ismét kisebb és igen kicsiny egyedek. Hébe-korba az anyaméh a dolgozónál nem nagyobb és csak simább testén, főképen pedig világosabb lábain ismerhető fel. Az ily kis anyák nehezen termékenyülnek meg, termékenyülve nem elég termékenyek és nem soká élnek.

Az anyaméhek gyakran meghaladják a rendes nagyságot, a dolgozók soha, a herék ritkán. A rendes nagyságu dolgozónál és heréknél a sejt szűk volta az, mely az álczat tovább terjeszkedésében akadályozza, de nem úgy az anyaméhekénél, mert az anyaméh soha sem tölti ki a sejtet oly teljesen, mint a here, vagy a dolgozó — s az anyaházak gyakran igen különböző nagysága sem idézheti elő a nagyságkülönbséget, mert Berlepsch igen nagy anyákat nevelt kis házakban és igen kicsinyeket nagy anyabölcsőkben. Azért az anyaméh nagyságváltozatainak okát csak az álcaza állapotban, a bebábozás előtt fölemészített táplálék kisebb vagy nagyobb mennyiségében lehet keresni.

E feltevést igen valószínűvé teszi Dr. Dönhoff egyik kísérlete. Ő ugyanis azt mondja, hogy egy még földetlen anyaházból kivette az álczat, abból minden etető-pépet kivesetelt s helyébe egy másik öt napos anyaálcazt (mely még 18 óráig evett volna) tett az üres bölcsőbe és nyílását vékony viaszlemezkevel tapasztotta be. Az anyabölcsőből bájos kis hercegnő bujt ki, mely nem sokkal volt nagyobb egy dolgozónál. Tehát nagyon valószínű, hogy a kis anyák keletkezésének oka abban keresendő, hogy némely anyaálcaza — talán korai érettsége miatt elvesztvén étvágyát — keveset eszik és hogy némely anya azért lesz oly nagy, mert igen sokat eszik s így megérése is elkésik.

Ismeretes, hogy az anyák oly dúsan táplálatnak, miszerint az álcaza a neki nyújtott táplálékot teljesen felemészteni nem képes és ha az anya kibujt, a bölcső alján mindég kocsonyas etető-pépet találhatni.

Ez azonban valószínűleg csak a rendes esetekre vonatkozik, t. i. midőn a fiatal nép magának rendes anyát nevel. Nyenkor a fiatal munkás méhek erejük teljében lévén, igen sok etető-pépet képesek előállítani, később azonban e képesség a korrall hanyatlal. Egyáltalában mentől idősebb munkás-generáció végzi az etetést, annál kevesebb tápanyagot képes az álczáknak juttatni s a rendeshez képest annál satnyább is lesz az ily későn nevelt anyaméh. —

Méhely Lajos.

A „Mikép ébreszszük hízó sertéseink étvágyát?” cikkhez utószó.

Kérdeztem ezt e lapok hasábjain tapasztalt gazdáinktól; jött reá az 5-dik számban értelmes kimerítő felelet; ebben az étvágyát vesztett sertés iránt oda utaltunk, hogy a hentes késére bizzuk! nagyon drasztikus szer, mert ennek használata után megszűnik a kérdés, de még az ébreszthetés is! És mégsem lehet e szert mindenesetre igen erélyesnek mondani; p. o. akkor, mikor sejthetjük, hogy az étvágy hiánynak oka az, a mi idősebb sertéspárom leületésénél mutatkozott, t. i. mindkettőnek mája tele volt métellyel, beleik apró féréggel, mely itt-ott keresztül is rága a belet; — mivel e baj sertésnél ritkán fordul elő Dr. Entz Géza tanár urnak egy szelet májat, belet és hust bátorkodtam küldeni szives tanulmányozás végett.

Nem tudom vannak-e biztos jelek e betegség felismerésére? ha vannak, szolgálatot tenne a gazdáknak azon tisztelt szakférfiu, a ki a betegség felismerése módját közzé tenné; övszerűl az lenne ajánlható, hogy hízó sertéseinket az ismert első rendü tenyésztőktől szerezzük be s egy néhány forintnyi magasabb árt fizessünk örömet annak tudtával, hogy nem lesz hizlaláskor nagy baj. Kisebb baj az egészségesen tenyésztettek-nél is előfordulhat, ilyent a kérdő és válaszoló cikkben felsorolt szerekkel távolíthatunk el és ha ez nem sikerülne, ha a sertés a nem evés mellett hosszas ideig konokul megmaradna — akkor kést neki!

Illetve a feleletben előadott hizlalási módot: a hány ház, annyi szokás; nálam pedig szokás a számítás.

Ha képes vagyok tökkel és zöldelékkel, nem egészen meg ért törökbuzával valamivel hosszabb idő alatt ugyanannyi zsiradékot elé állítani, a mennyit rövidebb idő alatt, de több értéket képviselő anyaggal eléállítottam volna, — akkor tökkel és a többivel hizlaltatok.

Szentgyörgyi József.

Könyvismertetés.

Gyümölcs tenyésztés-tana stb. Dr. Lucas és Dr. Medicus ily című munkájának 5-ik kiadása nyomán magyarra fordította, illetőleg átdolgozta Villási Pál. Ára 2 frt.

A múlt év folyamán nem csak Szolnok-Dobokamegyében mint vándortanár, hanem a Székelyföldön is utazva, az oltványok és gyümölcsfák kezelése és gondozására kiváló figyelmet fordítottam és azon kedvezőtlen meggyőződésre jutottam, hogy sem az oltványok neveléséhez, sem a kiültetett fák gondozásához nem bírnak az illetők kellő ismerettel és innen van nagyobb részt, hogy a kiültetett oltványok mecsevésznek és a fák nem teremnek. Már az nagy baj, hogy kellőleg fel nem nevelt és alakított oltványokat adnak ki és vesznek — mert olcsóbb — az illetők és még nagyobb baj, hogy az ily gyenge oltványok számára sem ásnak, forgatnak bár 1 1/2 méternyi gödröt, hanem begyurják gyökereit egy szarkafészek nagyságu lyukba.

És ha az a nyomoruságos fa asztán így is valahogy megfogamzott, épen nem gondolnak reá bár a gyökerei körül

évenként ősszel felásni, a törzset bemázolni, (mi télen a nyulak, a törvényhozás e kegyeltjei rágásától biztosítja) és trágyával is nevelni a talaj táperejét. És a helyes koronaalakítás s az úgy, a hogy megalakult korona beszögellő ágainak kimetszésére tán rendszeren gondol-e valaki? Nem, ott hagyják nőni magára. Egy urhölgy, nemének egyik gyöngye szép terjedelmű cseresnyést akar előállítani. És hozat vadonczot az erdőről, kiülteteti a ritkán arra alkalmas alanynak valót állandó helyére s oltatja évről-évre drága pénzen minden eredmény nélkül. Ha tudta volna, hogy a magról nevelt alany is lábon ojtva és kellő kezelés mellett felnevelve egyedül előnyös, — kevés munka s költséggel ma évek után kielégítő sikernek örvendene. Hja ma már tanulni kell mindent, mert csak ha tudunk hozzá, legyen az akármi, látunk örvendetes eredményt.

Ezért kívánom én megismertetni a „Gyümölcstenyésztéstanát,” melyet Dr. Lucas Ede és Dr. Medicus Frigyes munkája nyomán Völgyesi Pál, a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetnél főkertész és kertészeti tanár fordított illetőleg átdolgozott előadásokra és önképzésre. E lap keretéhez mérten igen hosszadalmas lenne a jeles könyv tartalomjegyzékét elősorolni. Röviden csak a főrészek általános ismertetésére szoritkozom. Az 1. rész magában foglalja a gyümölcstenyésztés, 2. a gyümölcsfa ápolás, a 3. a gyümölcs értékesítés tanát. A 4-ik főrész a gyümölcsészettről szól.

E könyv a magvetésen kezdve az alany gondozását, az ojtások különböző neveit; az oltvány iskolabani kiültetése s az azutáni kezelés módzatait; a gyümölcsfa ápolást gondozást, a gyümölcsesei elbánást, felhasználását, aszalás, izfőzés és nyers állapotában tárgyalja. Elősorolja a fák betegségeit, gyógyítását, ellenségeinek pusztítást. És e könyv utolsó részében szól a különböző gyümölcsfajokról és elősorolja a német nemzeti gyümölcsészeti egyesület által jelesebbeknek felismert alma és körte fajokat s elmondja, hogy azok közül, melyek kerti, mezei, vagy utmellei helyzetben használhatók; meleg, közönséges vagy zordon fekvésű helyen diszlenek és elő sorolja a jelesféle cseresznye, meggy, szilvafélék, birsek, kajszik, barackok, mandulák, diók, som, gesztenye, mogyoró, szederfákat, egres, ribiszke, málna, földi eper és csipkerozsákat.

E jeles könyv, melyért fordító és kiadónak elismerésünket kell kifejeznünk, megrendelhető Budapesten, Rautman Frigyes kiadónál 2 frtjával.

Vályi Elek.

EGYVELEG.

— A maros-tordamegyei gazd. egyesület haszonkertészeti s gyümölcsészeti szakosztályának január hó 27-én tartott ülésén Bárányos Károly terjedelmes indokolás után a következő nagy horderejű indítványt adta elő: „Ezeknek előre bocsátása után legyen már most szabad nekem egy indítványt tennem arra nézve, hogy mely irányba vélem működésünk megkezdését legcélszerűbben eszközölni, addig is, míg va-

lasztmányunknak sikerülend a szükséges adatokat a megyei községek útján beszerezni arról, hogy községenként hol és mekkora kiterjedésben vannak kertek, gyümölcsösök és kik foglalkoznak a méhészettel, — megemlítésével a jelenleg meglévő méhkasoknak is — és az ezen adatok alapján tanácskozhatnánk további teendőink felett. Ha körültekintünk megyénkben, egybe számíthatunk mintegy 30 oly udvart, melyben kisebb nagyobb szakértelemmel bíró kertész működik. Meg vagyok győződve, hogy ezek princípálisai mindnyájan tagjai megyei gazdasági egyesületünknek és készségesen közre fognak működhetni arra a célra, hogy az itt Maros-Vásárhelyt létesítendő magkereskedés ezek segédelmével életre hivatassék. Én ezen magkereskedés életre segítésében látom legbiztosabb megkezdését haszonkertészeti és később gyümölcsészeti s méhészeti munkálkodásunknak, mert ez által mutathatnánk fel leghamarább együttes munkálkodásunk után eredményt és ha ez sikerülne, nincs kétségem, hogy megyénkben a haszonkertészetnek, gyümölcsészetnek és méhészetnek megszereztük azon lendületet, mely nélkül ezen hasznos ágai a gazdasátnak még továbbra is haszon nélküli tengésben maradnának. Indítványozom tehát, nevezzünk ki egy 5 tagu bizotmányt, mely dolgozzon ki egy megyénkben létesítendő kertészeti egyesület számára alapszabályokat egyelőre tekintettel azon célra, hogy itt Maros-Vásárhelyt egy gazdasági egyesületi magkereskedés létesíttessék és pedig azon felhívással, hogy ez dolgozatját a február negyedik csütörtöki szakosztályi ülésnek beadja és az ugyan azon ülésben meg is állíthassék, mert csekély nézetem szerint a tavasz közeledtével ezen egyesületnek már életbe kelletnék lépnie, hogy az idei évet a haszonkertészet érdekében el ne veszítsük és az előmunkálatok a cél elérhetése végett mihamarább megkezdethessenek. Ajánlom indítványomat beható tanácskozás vételre.!” — A nemes báró indítványa — mint a „Maros Vidék”-ben olvassuk — általános viszhangra talált s ennek értelmében ki is küldetett Filep Albert elnöklété alatt, Ilyés István, Hajnal József, Molnár József és Lokodi János személyében a kívánt bizottság azon utasítással, hogy az indítványozó szives utmutatása szerint a jövő havi szakülésre el készítse a munkálatot. —

— A téli félévi vizsgák a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézetben a következő sorrenddel fognak megtartatni: az I. tanévben február 15-én általános vegytan, 17-én ásványtan és irálytan, 19-én természettan, 22-én számtan, végre 26-án szóbeli gyakorlati vizsga. A II-ik tanévben február 14-én állatboncz és élettan, 16-án általános növénytermelés, 18-án eröműtan, 19-én éghajlattan, 21-én elméleti mértan, 23-án gazdaságra hasznos és káros állatok tana, végre 25-én növényboncz és élettan. A III-ik tanévben február 14-én nemzetgazdaság és üzlettan, 16-án juh és sertésenyésztés, 18-án technologia és borászat, 19-én gazdasági statistika, 21-én állatgyógyászat, 23-án erdőszettan, 25-én kertészettan, végre 26-án építészettan. A vizsgák délelőtt 9 — délután 2 1/2 órakor kezdetnek, az érdeklődő t. közönséget szivesen látja

az igazgatóság.

— „Gyakorlati tanácsok a magyar bortermesztők számára” czim alatt ismert szaktekintélyünk

Gyürky Antal folyóiratot indított meg, mely mint tudatja időhöz nem kötött füzetekben jelenik meg, oly módon, hogy minden füzet megjelenése az időszakonként előforduló szülő- és pinczészeti munkákat megelőzze. Az első füzet változatos tartalommal, beható alaposággal tárgyalja a küszöbön állott munkákat; egy-egy füzet ára 35 krajczár; 12 füzetre előfizetve 3 frt 50 kr., különben megszerezhető füzetenként a könyvkereskedésekben is. Midőn e figyelemre méltó vállalatot érdeklődő t. olvasóink szíves pártfogásába ajánljuk, az első füzetből jövő számunkban érdekes mutatót fogunk közölni. —

— A szarvasmarhának Romániából való szabad behozatala ellen, mint azt annak idején közöltük, az erdélyi termelők emlékiratot intéztek a földművelési miniszterhez, melyre a kormány részéről adott válasz a következő: „Azon kérésre, hogy a szerbiai és moldva-oláhországi szarvasmarha szabad behozatalát és elárúsítását hová hamarabb szüntessem be, mindenekelőtt megjegyzem, hogy Moldva és Oláhországgal szemben az 1877. évi 21,133 és 23939. sz. a. kelt rendeletekkel életbe léptetett és mult évi május 22-én 9736, valamint július 10-én 19853. sz. a. kelt rendeletek alapján folytonosan fenntartott szoros határozat a legnagyobb szigorral alkalmaztatván, ezen fejedelemségekből szarvasmarha hazánkba már évek óta egyáltalában nem bocsáttatik be. Szerbiával szemben, mely tartomány már hosszabb idő óta teljesen vérszentes, utóbbi időben némi könnyítések léptetettek életbe, a szarvasmarha teljesen szabad behozatalát azonban ez irányban sem engedem meg és tényleg Szerbiából is csak Buziáson, Pancsován és Kubinon át a legszigorubb elővigyázati és óvintézkedések mellett esetről-esetre külön kiadott engedélyem alapján is csak vágómarha bocsáttatik be. Hogy milyen módon léptetett életbe eme korlátolt behozatali szabadság, tanúsítja az, hogy mult évi december 27-től január 16-áig Lajthántuli és hazai szükségletre összesen 1043 drb. vágómarha bocsáttatott be Szerbiából. Az 1880. május 22-én 9736. sz. a. kelt rendeletben, mely a m. kir. vesztégintézetekhez van intézve s melyre a leiratban hivatkozás történik, szó szerint ez foglaltatik: „Végre szarvasmarhák behozatala Romániából, mint Szerbiából továbbra is tiltva marad és azokra nézve a szoros határozat fenntartatik.“ —

— A tej minőségének változása. Dr. Playfair (Angliában) újabb időben több vegyelemzési kísérletet tett a tejjel, melyek meggyőzték őt arról, hogy a takarmány változtatása ugyanazon tehénnél nagy különbséget idéz elő a tej minőségében. Egy esetben ugyanazon tehénnél csak 3.7 perczent vajat talált a tejben, máskor pedig 6.7 perczentet. Ez adatok valóban teljes mértékben megérdemlik a gazda figyelmét, mert azt mutatják, hogy mennyire emelhetők az általunk termelt tej értékét, ha nagyobb gondot fordítanánk az alkalmas takarmány megválasztására. Ennek gondos szem előtt tartásával kétszer annyi vajat és sajtot lehetne ugyanazon mennyiségű tejből nyernünk, és pedig valószínűleg nem nagyon nagy költségtöbblettel. Kétségkívül sokat lehet még a tejgazdaság okszerű üzését illetőleg is tanulnunk, de ez csak úgy lesz lehetséges, ha, miként az előrehaladtabb országokban tapasztaljuk, minden

irányban több és több kísérletet teszünk s ezek eredményét okulás, esetleg továbbfejlesztés végett közöljük egymással.

(M. f.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. január 29-től február 5-éig.

Buza üzlet gyenge, forgalom 50,000 metermázsa, ár 10 frt 90 krig.

Rozs üzlet gyenge, forgalom 3000 metermázsa, ár 10 frtig.

Árpa közepes, forgalom 6000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6 frt 65 krig, seres árpa 8 frtig.

Zab igen gyenge, forgalom 3000 metermázsa, ár 6 frt 30 krig.

Törökbuza igen jó, forgalom 6000 metermázsa, ár 6 frtig.

Gyapju utóbb tudósításunk óta semmi forgalom.

Gyárilag mosott gyapju az elmúlt héten mintegy 4000 klgr. adatott el a belföld részére, 1.82—2.85 frton klgrmonként.

G a b o n a - á r a k :

minimum és maximum: Budapest feb. 3. | Bécs feb. 5.

Buza	11.15—12.70 frt	10.40—13.45 frt
Rozs	9.95—10.20 frt	10.40—11.25 frt
Árpa, takarmány	6.45—6.80 frt	6.50—7.00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7.50—8.30 frt	— — — frt
Árpa, seres	8.50—9.60 frt	10.40—11.25 frt
Zab	6.10—6.30 frt	6.45—7.20 frt
Törökbuza	5.70—5.85 frt	6.05—8.00 frt

Budapesti marhavásár február 3-án. Összes felhajtás 1658 drb. nagy és 470 drb. apró marha. Ebből eladatott 29 drb. bika, 872 drb. ökör, 550 drb. vágó tehén, 230 db. fejős tehén, 4 drb. bival, 484 db. borju, 468 drb. bárány. Árak: bika darabonként 74—138 frt, ökör páronként 195—325 frt, vágó tehén páronként 128—282 frt, fejős tehén darabonként 40—201 frt, bival páronként 147—215 frt, borju darabonként 10—34 frt, bárány páronként 6—8 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 48—51 frt, tehénhús 45—58 frt, borjuhús 60—90 frt, bivalhús 42—45 frt.

Bécsi marhavásár január 31-én. Összes felhajtás 4715 drb és pedig 3229 drb. magyar, 767 drb. lengyel és 719 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 47—59 frt, lengyel 49—55 frt, német 50—56 frt, tehén 46—49 frt, bika 47—50 frt.

Kőbányai sertésvásár feb. 4-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölesönlelegező részvénytársaság jelentése.) E héten az üzlet egyenlő szükséglet mellett, árváltozás nélkül foyt le.

Jegyzett árak: magyar válogatott sertés 220—280 klgr. 53½—54½ kr., 180—220 klgr. nehéz 53 kr., öreg 300 klgr. felül 52—53 kr., vidéki sertés 51—52½ kr., válogatott 51—52½ kr. Transitóban: szerbiai 53—54 kr, románai 51—52¼ kr, tuskések 51 kr, tartani való sertések 52—54 kr.

Takarmány árak: tengeri bánáti 5.85 frt, románai 5.95 frt, árpa 6.70 frt. Helyi állomány: január hó 28áról maradt: 60,625 drb.; hozzá hajtattott: Dél-

Magyarországból: hizott 6969 drb., tartani való 817 drb., Romániából 1705 drb., magyar állam vasuttal 631 drb., vidéki felhajtás 36 drb., a budai vámnál 38 drb., együtt 10,196 drb., összesen 70,819 drb. Elhajtattott: Felső-Magyarországba 241 drb., Bécsbe (m. héten 327 drb.) 2483 drb., Csehországba 240 drb., Bodenbachon át 2944 drb., Ruttkán át 767 drb., Dél-Németországba 1176 drb., Budapesti fogyasztás 2648 drb., Kültelki fogyasztás 130 drb., kőbányai szalonna készítőik 180 drb., magyar állam vasuttal 45 drb., összesen 10,854 drb., marad állomány 59,964 drb.; melyek közt 39,000 drb. tartani való. A részvény szállásokban 11,125 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt jan. 28-áról 3167 drb., hozzá hajtattott: romániai 1705 drb., összesen 4092 drb.; ezekből elhajtattott 1584 drb., marad állomány 3318 drb. és pedig 531 drb. szerbiai, 2787 drb. romániai sertés. Az egészségügyi szemle által január 11-étől eddig 287 drb. lett a fogyasztás alól kivonva és technikai czélokra feldolgozva.

Disznózsir kész áru hordóval együtt 67-50—68 frt, február-martius havi kötésben hordó nélkül 65—66 frt.

Szalonna, vidéki szalonna 56—57-50 városi áru 60—61 frt, füstölt szalonna 65—66 frt.

Bécsi sertésvásár január 31-én. Összes felhajtás 4266 drb., melyből 2251 drb. magyar, 2015 drb. orosz-lengyel. Árak 100 kilonként: nehéz 49—51 frt, középnehéz 42—48 frt, orosz-lengyel 29—42.50 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Erdész és erdővéd

kerestetik Hévizre (Nagy-Küküllőmegye).

Megkivántatik, hogy az illető folyamodó a magyar nyelvbeni teljes jártassága mellett az erdészeti-vizsga letételét igazolni tudja, valamint pár évi gyakorlati szolgálatot is birjon kimutatni. Az oláhnyelvet bírók továbbá nélkülnek előnyben fognak részesülni. Bizonyítványokkal felszerelt és a szolgálati feltételeket tartalmazó folyamodványok alólirhoz intézendők.

Gróf Haller János,

Héviz, u. p. Köhalom.

(4—6.)

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsas*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	olegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahus
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	feb. 1	750	600	620	—	200	375	280	120	320	36
Brassó	feb. 4	840	630	550	380	220	310	300	—	250	44
Osik-Szereda	feb. 1	800	—	550	325	200	450	200	70	200	36
Décs	feb. 1	1120	760	—	—	340	540	420	220	400	32
Déva	feb. 5	1150	940	760	—	650	480	330	160	230	40
Ersébetváros	feb. 5	750	575	525	—	140	275	325	160	300	40
Fogarasz	jan. 28	870	—	694	—	200	460	200	90	280	42
K.-Fehérvár	feb. 5	1170	1050	910	—	720	420	260	150	420	46
ny.-Sz.-Miklós	jan. 29	830	—	600	450	225	450	330	60	150	48
Kolozsvár	feb. 3	760	—	580	—	225	330	250	240	350	46
N.-Vásárhely	feb. 3	1000	850	830	650	250	470	300	100	450	40
Nagy-Enyed	feb. 3	840	720	600	—	113	310	360	200	260	44
N.-Szeben	feb. 4	750	600	550	—	200	320	180	100	350	44-48
Szegvár	feb. 3	700	600	550	—	220	330	160	100	190	40
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	feb. 3	785	630	562	—	225	362	280	125	280	36
Sz.-udvarhely	feb. 1	800	650	600	—	200	350	260	60	220	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsásra értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljes szerinti akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél										
	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	1 forint										
1/16 v. egész oldal	7	20	35	6.	95	120	140	160	150	210	
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. helyezdij annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.